

LBRIS

We know
books

© SC Editura MARTORUL CLIPEI, 2022

Coperta:

Alexandru Popescu

Ilustrație copertă: Mediafax Foto

Redactor:

Cornel Catană

Tehnoredactor:

Veronica Popescu

Corector: Ovidiu Vitan

Lector: Viorica Dumitrenco

ISBN 978-606-95431-1-5

Toate drepturile rezervate. Orice reproducere, totală sau parțială, a acestei lucrări fără acordul scris al editorului este strict interzisă și se pedepsește conform Legii dreptului de autor

ION CRISTOIU

ISTORICUL CLIPEI

1990

**Ce se ascunde dincolo
de evenimentele din
13, 14 și 15 iunie?**

EDITURA
**MARTORUL
CLYPEI**

2022

Sînt convins că prin ideile sale generale un articol de gazetă nu moare a doua zi	5
Cronologie 1990	14
P.C.R., definitiv compromis. Un argument	47
Democrația din metrou	50
Disidenții de ieri, guvernanții de azi	54
Lactobar, pur și simplu	57
Să rămînem în Europa!	61
La gară	64
Un sistem sau un om?	67
Pe Muzeul Antipa	71
Noi manevre politice	74
Procesul, influențat de emoția colectivă	81
Neîncrederea	85
Curcanul	88
Autoritarism și parlamentarism	90
Personalizarea puterii	94
Ce vor militarii?	96
22 decembrie 1989 – o după-amiază cu prea multe întrebări	100
Pateuri cu brînză	113
O masă de manevră: minerii	115
Coastă de miel	122
Iluzia Lenin	125
Nevoia de realism politic	129
Un scandal politic necesar	133
Sfîrșitul iluziilor	136
Risipirea energiei revoluționare	141
Scandalul <i>Contemporanul</i>	145
Precedent periculos	149
Dreptul la apărare – parodia unui proces	154
Un model european: Piața Universității	160
Un vot îngrijorător pentru Frontul Salvării Naționale	169
Teama de a ieși în stradă	175
Ipoteza complotului	180
Ce se ascunde dincolo de evenimentele din 13, 14 și 15 iunie?	186
A trebuit sau nu să ezite Armata?	196

De cine depinde succesul reformelor inițiate de Guvern	202
Un nou an 1940?	209
Nu-i exclus un vot de neîncredere în Guvern	222
Europa, pe românește	229
Nostalgia după Ceaușescu	231
Către o nouă mineriadă?	238
Cazul Nicu Ceaușescu	246
Începutul unui dezmăț planetar	256
Complot sau trădare?	264
Vizita președintelui Ion Iliescu în Iugoslavia	281
Misterul „Zig-Zag”	291
Mare neliniște la Guvern	294
Vizita președintelui Ion Iliescu la New York	301
Un raport sinucigaș?!	312
14 iunie 1990 – de ce nu s-a intervenit pentru restabilirea legalității?!	322
Lecțiile televizate ale Guvernului	329
Un prim eșec al Programului guvernamental	337
Un eveniment politic semnificativ: reapariția fostului Partid Comunist	341
Inflația de sărbători	348
Illegalistul Alexandru Bîrlădeanu tăcea chitic	352
Panică la vîrf	355
Dreptul studențimii de a sfida Puterea	363
Nevoia de neliniște	372
Publicistica unui scriitor	383
Proză politică	387
Abundența de concret	394
ION CRISTOIU	399

**Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale
a României**

CRISTOIU, ION

**1990 : ce se ascunde dincolo de
evenimentele din 13, 14, 15 iunie?** / Ion Cristoiu.

- București : Martorul clipei, 2022

ISBN 978-606-95431-1-5

94

Sînt convins că prin ideile sale generale un articol de gazetă nu moare a doua zi

Echinox, numărul pe octombrie 1972.

Deoarece mă angajasem între timp la **Viața studențească**, nu mai puteam fi și redactor-șef al publicației de la Cluj.

Prin urmare, din numărul pe octombrie 1972 al revistei dispar din caseta redacțională de lucru pentru a fi înmormîntat în caseta Colegiului, rezervată Foștilor. Tot sub același semn, textul scris de mine pentru pagina întâi, intitulat **Gazeta care nu moare**, apare sub pseudonimul Cristian Ionescu.

Reproduc aici tableta nu pentru a restitui biografiei mele un text, ci pentru a mă convinge încă o dată de forța unui Adevăr:

Anumite credințe ale personalității fiecăruia dintre noi se formează în tinerețe.

Sînt asemenea membrilor unei echipe care trece prin lume fără a-și modifica prea tare componența inițială.

E drept, pe parcurs, echipei nucleu i se adaugă deseori o întreagă armată.

Mulți vin și mulți pleacă.

Ea, echipa, rămîne însă aceeași, tare, străbătînd deceniile.

La fel și convingerile mele gazetărești.

Pe cea potrivit căreia **Gazeta nu moare a doua zi dacă are idei generale**, o regăsesc în acest articol:

„Mărturisesc sincer că una din cele mai mari enormități spuse despre presă le-am citit în «Ultima oră» a lui Mihail Sebastian, cînd domnul Ștefănescu, secretar de redacție la «Deșteptarea», ține neapărat să ne buimăcească printr-o frază ca aceasta:

«O gazetă trăiește numai o zi. Mai puțin decît atît. O dimineață, o oră. O gazetă moare cinci minute după ce a fost citită.»

Ideea asta am mai întîlnit-o, chiar dacă rostită cu mai puțin har literar. Pe de o parte, la unii confrăți de breaslă ai lui Ștefănescu, justificare prin ifos filosofic a superficialității care bîntuia articolele lor. Pe de alta, la unii oameni cu lecturi subțiri, mai mult sau mai puțin bine intenționați, toți însă gata de zîmbete disprețuitoare în fața meseriei de gazetar.

Mărturisesc sincer că nu împărtășesc o asemenea prăpăstioasă opinie asupra presei. Dimpotrivă, sînt convins că o adevărată gazetă trebuie să supraviețuiască zilei de apariție.

Desigur, nu îndemn la respingerea strictei actualități. O cerință a oricărui articol, indiferent de temă, trebuie să fie actualitatea. Zburdalnic cu o asemenea îndatorire, articolul poate fi orice: teză de doctorat, operă în zece volume sau cuvîntare rostită la sesiunile entuziaste ale Academiei, numai articol de gazetă, nu. Actualitatea unui articol se naște însă

din ceea ce-i conferă și drept la supraviețuire: ideea. Efemeritatea unui articol se naște din absența ideii. Analizei în profunzime i se preferă faptul brut, în stare să ațîțe curiozitatea pașnicului cetățean pentru ceea ce se petrece dincolo de perdelele vecinului. Odată consumată curiozitatea, articolul descriptivist trece în uitare și rămîne în folosință doar hîrtia care l-a adăpostit.

Autentica gazetărie este gazetăria de idei.

Articolul de analiză se impune cititorului nu numai prin fapte, ci și prin abordarea lor. Cu aceasta, se poate vorbi și de o adevărată eficiență a presei. Căci sensul presei constă în contribuția ei la încordarea omului de a-și supune faptele înconjurătoare. Dar această supunere reclamă analiza de structură a faptului și, în cazul erorilor, remediarea de substanță, nu de suprafață. O asemenea condiție o poate îndeplini articolul de idei. Drumul unui asemenea articol constă într-o triadă deosebită: fapte-idee-fapte. De la fapte plecînd, gazetarii trebuie să le consume în idee, apoi să se întoarcă din nou la fapte cu intenții transformatoare. Astfel înțeleasă, presa se înrudește cu Sociologia, între cele două existînd și un schimb de instrumente chiar: interviul, ancheta (etc.). Spre deosebire de Sociologie, presei i se cere caracter dinamic, nervozitate și concluzie repede trasă, nu meticulozitate cu aparat științific în coadă. În plus, ea nu se mulțumește cu dezideratul, ci, îndrăzneată, trece mai departe, să cerceteze cum s-au aplicat concluziile iscodirii sale. Toate acestea presupun, alături de mult reclamatul fier de gazetar, un lucru care se mai uită deseori: cultura. Cu ajutorul ei se poate vorbi, într-adevăr, de o gazetă care nu moare.“

Efemeritatea scrisului la gazetă pare a fi o permanență în tînguirile marilor gazetari

Dacă mă gîndesc mai bine, textul acesta l-aș putea iscăli și azi într-un ziar sau pe un site. Neîndoielnic, după ce l-aș mai fi dres ici-colo, deoarece mi se pare cam nepieptănat.

Teza de esență a tabletei din **Echinox** e dată de credința în rolul jucat de ideile generale pentru ca articolul de gazetă să evite pericolul de moarte al Efemerității.

Efemeritatea scrisului la gazetă pare a fi o permanență în tînguirile marilor gazetari.

Clipa trece și odată cu ea trece și Presa.

De aici avertismentul lansat de Pamfil Șeicaru în Prefața la volumul **Istoria presei**, datată 10 ianuarie 1954, Madrid:

„Din aprilie 1918 și până la 10 august 1944, am scris cel puțin un articol cotidian; tot ce am strâns ca experiență din exercitarea pasionată a profesiei de gazetar aduc în dar tinerilor din noile generații care, ca și mine, își vor închina întreaga lor viață scrisului cotidian. Vor risipi cu generozitate talent, emoție, inteligență, cultură în această neîndurată profesie și, poate, de pe urma unei vieți întregi de continuă dăruire nu vor culege decât melancolia semănătorului, căruia nu îi este dat să vadă recolta trudei lui.

O unică consolare are un gazetar la sfârșitul existenței: aceea de a fi trăit cu o intensitate unică toate evenimentele, de a fi dat oricărei clipe o valoare înfinită prin participarea lui la evenimente în ritmul și

cu vigoarea unui luptător. Peste paginile dogorătoare de pasiuni, peste tot ce a fost cândva o încântare a zecilor, sutelor de mii de cititori, timpul așterne recea lui indiferență. Și, peste decenii, alte generații, citind articolele noastre, nu vor izbuti să înțeleagă elanurile, violența revoltei, tot ce a format resortul pasional al scrisului nostru. Acesta este destinul scrisului gazetăresc și poate tocmai în această efemeră strălucire stă și dramatica măreție a talentului oricărui gazetar.“

Efemeritatea presei m-a preocupat și pe mine. Am comparat activitatea unui jurnalist cu cea a unui mare actor.

Cît timp e pe scenă, stîrnește pasiuni tocmai prin pasiunea cu care trăiește destinul feluritelor personaje, fascinează săli întregi de spectacol seri la rînd, se bucură de bani, de glorie.

După ce moare sau, mai precis, după trecerea timpului, chiar dacă le urmărește înregistrate, generația care n-a trăit spectacolele, marile spectacole, nu pricepe cum de a creat atîta vîlvă interpretarea. Dacă un scriitor mai puțin cunoscut în timpul vieții poate spera la o recunoaștere legendară în posteritate, unui artist nici nu-i trece prin cap așa ceva. El împărtășește destinul fotbalistului, al jucătoarei de tenis celebre, al pilotului de formula unu, al conducătorului de care și al gladiatorului de pe vremea romanilor:

Glorie uriașă în timpul vieții; uitare după moarte.

La fel și cu jurnaliștii. Ce putere aveau în interbelic Pamfil Șeicaru și Stelian Popescu! De ce faimă se bucurau cei doi moguli, dar și de ce faimă beneficiau cei care scriau zilnic la gazetă!

Azi sînt uitați cu toții.

Și, cu toate acestea, scriu la gazetă (nu mă refer la gazetărie, pentru că asta include și înființarea, și conducerea de gazete, ca și prezența pe micile ecrane) de peste cinci decenii, mai precis, din 13 decembrie 1967, când am debutat în **Viața studentescă**.

Mihai Cistelican, un tânăr pe cât de deștept, pe atât de activ, mi-a trimis, alcătuită de el prin scotocirea în colecțiile prăfuite ale presei, o culegere de articole publicate de mine între 1967-1977. Multe dintre ele au apărut înainte de publicarea tabletei **Gazeta care nu moare**. Intitulat **Scrieri din tinerețe**, manuscrisul dă seamă de o diversitate de formule gazetărești folosite de mine:

Interviu, reportaj, tabletă, eseu, note de lectură.

Parcurgînd volumul, descopăr c-am făcut și gazetărie pur și simplu, nu numai gazetărie de bibliotecă. Altfel spus, am mers pe teren, m-am documentat pentru reportaje, am luat interviuri.

Am continuat să scriu și să public pînă în decembrie 1989. Treptat-treptat, am părăsit gazetăria de teren, gazetăria gen munca de jos și m-am concentrat pe gazetăria de bibliotecă:

Istorie și critică literară, eseu, cronici literare, cronici teatrale.

Pînă în 19 ianuarie 1990, când am debutat în presa postdecembristă, n-am fost prezent în spațiul comentariului politic.

Abia din ianuarie 1990 am putut face gazetărie politică.

Și am făcut-o fără a neglija gazetăria culturală.

Explicabil.

Înainte de Căderea Comunismului nu se putea practica gazetăria politică. Ceea ce se publica sub acest semn era propagandă.

Proastă, evident.

Inaugurez la Editura *Martorul clipei* o serie de șapte volume de proză politică publicată de mine între 1990 și 1996

În tableta din **Echinox**, contrazicîndu-l pe Mihail Sebastian, el însuși ziarist, observ că adevărata gazetărie, cea prin care ziarul nu moare a doua zi, e gazetăria de idei.

A, nu, nu în sensul că gazeta trebuie să concureze Academia, ci în sensul că un articol despre actualitate trebuie să conțină, ca nuca miezul, idei-generale – de Sociologie, de Istorie, de Etică, de Filosofie, desprinse din faptele descrise în articol.

Sînt fascinat și acum de gazetăria occidentală, cea franceză, îndeosebi.

Dacă o tipă își scrîntește glezna coborînd în fugă scara la metrou, de îndată, din faptul banal, istorisit mai întii neutru, se ivesc și înfloresc dezbatere pro și contra despre cît de comode sînt scările la metrou și dacă nu cumva ar trebui înlocuite cu lifuri.

De la fapte se ajunge la idee și de la idee la fapte, scriam în **Echinoxul** de acum cinci decenii.

Dezbaterile despre tipa care și-a scrîntit glezna duc rapid la idei generale, de la fragilitatea oaselor de femeie pînă la graba ca stare de a fi a omului de azi.

Din faptul că scările sunt prea abrupte se ajunge la propuneri de soluții pentru Primăria Parisului.

Am scris aceste lucruri în 1972.

Aveam la vremea respectivă 24 de ani.

Eram la începuturile carierei mele de gazetar, eseist și scriitor.

Sînt acum la finele carierei.

Am acum 74 de ani.

De ce aş putea şi acum iscăli articolul din 1972?

Pentru că el dă seamă de o credinţă tare a unei personalităţi, una formată în tinereţe, şi cu care personalitatea respectivă trece prin lume fără s-o piardă.

Sub semnul acestei credinţe inaugurez la Editura **Martorul clipei** o serie de şapte volume de proză politică publicată de mine între 1990 şi 1996.

Am scris, mai întâi săptămînal şi apoi zilnic, din 19 ianuarie 1990 pînă azi.

Peste trei decenii de prezenţă în spaţiul public sub semnul a ceea ce eu numesc Istoric al clipei.

De ce mă rezum, cel puţin pentru început, la anii 1990-1996 (inclusiv)?

Pentru că au fost anii în care viaţa a dat posibilitate Istoricului clipei care sînt eu să fie şi Istoric.

Au fost anii în care faptele şi evenimentele comentate de mine au avut dimensiunea faptelor şi evenimentelor făurite de Istorie.

Gazetăria de idei depinde nu numai de talentul autorului de a descoperi într-un fapt, într-un eveniment o idee generală, dar şi de puterea realităţii din jur de a oferi Istoricului clipei idei generale pentru ca acesta să fie şi Istoric.

Faptele despre care scrie Istoricul clipei sînt trecătoare sau în marea lor parte trecătoare. Odată cu trecătorul se duce şi articolul despre el. Rezistă în timp, spunea Călinescu, el însuşi un mare publicist, doar ziarismul care conţine idei generale:

„Numesc bun gazetar pe acela ale cărui articole suportă adunarea în volum. Chestiunea stilistică e indiferentă, vreau să văd dacă articolele puse unul lîngă altul formează un apartament de idei în care să mă mişc slobod.“ (G. Călinescu, **Gîlceava înţeleptului cu lumea.**)

Adunarea într-un volum presupune rezistenţa în timp. Ca să reziste în timp, articolele de gazetă trebuie să aibă, pe lîngă scriitură, şi idei generale.

Încep strîngerea în volum a textelor publicate între 1990 şi 1996, încredinţat că ele **„formează un apartament de idei“**.

Sper să nu mă iluzionez.

ION CRISTOIU

CRONOLOGIE 1990

IANUARIE

- **2 ian.** Ia ființă Asociația Foștilor Deținuți Politici (A.F.D.P.).
- **3 ian.** F.S.N. aduce la cunoștința opiniei publice că nu este și nu va fi un partid politic. Frontul se va prezenta totuși la primele alegeri libere ca o organizație politică reunind personalități și grupuri care s-au pronunțat cu demnitate și curaj împotriva tiraniei totalitare.
- **8 ian.** Tribunalul Municipiului București autorizează funcționarea primului partid politic din România postcomunistă: **Partidul Național Țărănesc Creștin și Democrat (P.N.Ț.C.D.)**, continuatorul partidului istoric interzis de regimul comunist în 1947. **Corneliu Coposu**, personalitate marcantă a partidului încă înainte de 1947, este cel care îl organizează ca formațiune politică în chiar noaptea de 22 spre 23 decembrie 1989, lansînd un *Apel către țară*.
- **12 ian.** Zi de doliu național în memoria victimelor Revoluției Române din decembrie '89. **Adevărul, România liberă, Libertatea, Tineretul liber**, fostele oficioase ale regimului Ceaușescu, apar în chenar negru. Se publică poezii ocazionale și tablete lirice pline de suspine. Au loc slujbe religioase, se îngenunchează pentru reculegere în fața mormintelor, bat clopote, sună sirenele fabricilor, se sfințesc colivele, printre lacrimi, lumînări arzînd, flori și fum de tămîie. Momentul de reculegere în locurile jertfei

din București – **Piața Universității, Piața Revoluției, Piața Romană, Cimitirul Eroilor** – se transformă într-un moment de revoltă, iar ziua de doliu – în una a revendicărilor și protestului. Se formează coloane care se îndreaptă spre sediul Guvernului, într-o stare de spirit care amintește de zilele Revoluției. Conducătorii țării sînt nevoiți să coboare în mijlocul mulțimii. Tribuna care îi așteaptă – o tanchetă – seamănă cu o boxă a acuzațiilor la discreția furiei populare. **Dumitru Mazilu** încearcă să le fie pe plac oamenilor, propunînd sau preluînd scandările: „**Noi sîntem cu voi!**“, „**Voi sînteți cu noi!**“, „**Cine sînt ei?**“. Alte serii de scandări concentrează dorințele și revendicările oamenilor: „**Jos comunismul!**“, „**Jos Securitatea!**“, „**Moarte securiștilor!**“. Manifestanții cer insistent ca foștii comuniști să nu mai aibă acces la funcții de conducere, nici măcar în unitățile economice și în instituții, iar foștii conducători ai P.C.R. să fie judecați public. Echipa Puterii (în care se află și **Petre Roman, Gelu Voican Voiculescu, Ion Caramitru**) nu reușește să stăpînească mulțimea. Aceasta, simțînd cine este personajul principal la vîrf, reclamă prezența lui **Ion Iliescu**. „**Să vină Iliescu!**“, strigă oamenii. „**Îl vreți pe Iliescu jos?**“, îi ispitește **Dumitru Mazilu**. Urcă pe tanchetă și **Ion Iliescu**. Comunicarea dintre conducătorii țării și demonstrații se dovedește imposibilă, din cauza vacarmului și a lozincilor ofensatoare, care cereau echipei instalate la conducerea țării să predea imediat puterea. Pentru a nu se expune în continuare, oficialii se retrag, invitînd la discuții, în Palatul Victoria, o delegație desemnată de manifestații. În cursul convorbirilor pline de tensiune sînt reluate revendicările care se făcuseră auzite în diferite variante și în stradă și care semnalau

îngrijorarea oamenilor de a nu fi din nou înșelați de Putere. Ei cer: alegeri cu adevărat libere sub egida O.N.U.; precizări privind numărul victimelor Revoluției din decembrie '89; dezlegarea enigmei teroriștilor; judecarea colaboratorilor fideli lui **Ceaușescu** și a teroriștilor; situarea P.C.R. în afara legii și distribuirea fondurilor și a bunurilor acestuia partidelor politice din țară; declarații publice cu privire la opțiunile politice ale membrilor Guvernului și ai C.F.S.N. **Ion Iliescu** susține, printre altele, că revendicările sînt justificate și vor fi rezolvate, iar că F.S.N. este o forță politică provizorie, care are drept unic scop asigurarea de alegeri libere. Sub tirul revendicărilor delegației de demonstranți, pe care rumoarea mulțimii așteptînd în stradă le transformă în ultimatum, conducerea F.S.N. este obligată să treacă de la simplele declarații neangajante la concesiile concrete.

Se semnează imediat trei decrete:

1. **Declarația în afara legii a P.C.R.**
2. **Organizarea la 28 ianuarie 1990 a unui referendum privind reintroducerea în Codul Penal a pedepsei cu moartea.**
3. **Instituirea unei Comisii naționale pentru rezolvarea sesizărilor și doleanțelor tuturor cetățenilor.**

• **15 ian.** Prin Decizia civilă nr. 4 a Tribunalului Municipiului București, Partidul Național Liberal (P.N.L.) reapare oficial în viața politică românească. Membri marcanți: **Radu Câmpeanu, I.V. Săndulescu, Dan A. Lăzărescu.**

• **15 ian.** Televiziunea Română difuzează în premieră un interviu cu Ion Gheorghe Maurer, prezentat ca un adversar al lui Nicolae Ceaușescu.

• **17 ian.** Consiliul C.F.S.N. hotărăște anularea decretelor privind (1) organizarea la 28 ian. 1990 a referendumului național pentru reintroducerea în Codul Penal a pedepsei cu moartea și (2) scoaterea în afara legii a Partidului Comunist Român. **Ion Iliescu, Petre Roman și Dumitru Mazilu** își reconsideră atitudinea, explicînd că au cedat presiunilor străzii și au adoptat legi care constituie greșeli politice și se îndepărtează de la principiile și concepția Frontului.

• **19 ian.** la ființă Societatea „**Timișoara**“. La 20 ian., prin hotărîrea Judecătoriei Timișoara, este înregistrată ca persoană juridică, avînd ca scop „**promovarea și susținerea unei reale democrații**“. Are ca organ de presă publicația **Timișoara**.

• **23 ian.** În C.F.S.N. se hotărăște (128 voturi pentru, 8 contra, 5 abțineri) participarea Frontului la alegeri și amînarea alegerilor pentru 20 mai. **Doina Cornea** demisionează din C.F.S.N. și din funcția de președinte de onoare al Consiliului Județean F.S.N. Cluj, precizînd că nu dorește să ia parte la lupta pentru putere în situația dată, cînd între F.S.N. și celelalte partide se creează o diferență netă în favoarea F.S.N. În scurt timp vor mai demisiona: **Dumitru Mazilu, Ana Blandiana.**

• **27 ian.** La Tribunalul Militar Teritorial începe **Procesul unor membri de frunte ai conducerii P.C.R.: Tudor Postelnicu, Emil Bobu, Ion Dincă, Manea Mănescu.** Poreclit de presă **Procesul celor 4**, acesta e transmis în direct la TVR și oferă românilor un spectacol unic: judecătoria îi insultă pe acuzați.

Fosta presă ceaușistă, trecută cu arme și bagaje de partea F.S.N., se întrece în virulente pamflete împotriva celor patru. TVR și presa F.S.N. îl prezintă drept **Procesul Marilor Criminali**.

- **28 ian.** București. P.N.Ț.C.D., P.N.L. sînt inițiatorii unui miting de protest contra deciziei F.S.N. de a participa la alegeri ca partid politic. Se țin discursuri în care se susțin ideile ce se pot citi pe pancarte: „**Cine a stat cinci ani la ruși nu poate gîndi ca Bush!**“, „**Nu vrem neocomunism!**“, „**F.S.N. = P.C.R.**“, „**Ieri Ceaușescu – azi Iliescu!**“, „**Frontul va fi provizoriu 20 de ani, Brucan!**“. Este atacat sediul din Piața Victoriei și se cere cu insistență demisia Guvernului. La sfîrșitul zilei au loc tratative între reprezentanții partidelor istorice și Front, la care cîștigă tot mai mult teren soluția înlocuirii C.F.S.N. cu un organism în care să fie reprezentate, alături de F.S.N., și celelalte forțe politice legal constituite.
- **29 ian.** Contramanifestația organizată de suporterii F.S.N. are ca efect asaltul asupra sediilor unor partide – în frunte cu P.N.Ț.C.D. – din București și din alte orașe. Au loc scene de violență și dezlănțuirii de ură. „**Sediul P.N.Ț. este salvat de către poliție și armată**“ – susține **Adevărul**. Furia populară se dezlănțuie într-o variantă periculoasă chiar pentru „**democrația originală**“ (după formula, care a făcut carieră, a lui **Ion Iliescu**) din România: primul turneu postdecembrist întreprins de minerii din Valea Jiului în Capitală, înarmați cu bîte și lanțuri și convinși că trebuie să-i reducă la tăcere prin orice mijloace pe conducătorii și susținătorii partidelor care erau altceva decît F.S.N. **Petre Roman** însuși sosește

într-o tanchetă la sediul asediat al P.N.Ț.C.D. pentru a-l prelua și a-l proteja pe **Corneliu Coposu**. Pentru orice eventualitate, în Piața Victoriei, un grup de tineri, partizani ai F.S.N., au pregătit liderului P.N.Ț.C.D. un sicriu cu specificația „**Pentru domnul Coposu**“ și care este plimbat cu o mașină, spre satisfacția exprimată prin ovații a suporterilor F.S.N.

FEBRUARIE

- **2 febr.** Tribunalul Militar Teritorial București pronunță sentința în procesul celor patru colaboratori apropiați ai lui **Nicolae Ceaușescu**, învinuți de genocid: **Mănescu Manea, Postelnicu Tudor, Bobu Emil, Dincă Ion** – detenție pe viață și confiscarea totală a averii personale. După trei ani de la condamnare, toți erau liberi, motivul eliberării fiind starea critică de sănătate.
- **6 febr.** La T.M.B. se înregistrează (Decizia civilă nr. 27) cel de-al 27-lea partid politic: **Frontul Salvării Naționale**. Președinte: **Ion Iliescu**.
- **9 febr.** Ședință de constituire a C.P.U.N., ca nou organ legislativ și al puterii de stat, alcătuit prin consens național și avînd ca principal scop declarat asigurarea pregătirii și desfășurării alegerilor, la 20 mai 1990. Reprezentarea politică în C.P.U.N.: 112 membri din F.S.N., 112 din formațiunile și partidele nou-create, 27 din partea uniunilor minorităților naționale, 3 din partea A.F.D.P. și un vot rezervat Președintelui. Ședința, ca și altele care îi vor urma, beneficiază de transmisii în direct la TVR. Audiența e uriașă.

Românii iau cunoștință, încântați, de autoritatea lui **Ion Iliescu** în hărmălaia pluripartidistă.

- **12 febr.** În Piața Victoriei, 500 de militari demonstrează pentru democratizarea Armatei.
O delegație a reprezentanților din Garnizoana Timișoarei, ai aviației militare și ai Academiei Militare Tehnice e primită în sediul Guvernului, unde desfășoară un dialog cu **Gelu Voican Voiculescu**, vicepreședinte al Guvernului, împuternicit personal al președintelui **Ion Iliescu** pentru întâlnirea cu militarii. Militarii abordează chestiunea senzațională a suspiciunii că **Nicolae Militaru**, ministru al Apărării Naționale, a fost agent K.G.B.
Întâlnirea – care a durat de la 18.40 la 23.20 – a fost înregistrată de echipele Radioului, Televiziunii și Rompres.
Militarii pun condiția ca discuția să fie difuzată la TVR. Caseta e difuzată abia după înlăturarea lui **Nicolae Militaru** din funcție.
- **13 febr.** Întrunit în prima ședință plenară de lucru, C.P.U.N. adoptă câteva documente menite să-l structureze și să-i asigure funcționarea, ia unele decizii organizatorice și își alege conducerea: Biroul Executiv, alcătuit din 21 de membri, dintre care un președinte (**Ion Iliescu**), 5 vicepreședinți (**Ion Caramitru**, **Cazimir Ionescu**, **Király Károly**, **Radu Câmpănu**, **Ioan Mînzatu**), un secretar (**Dan Marțian**) și 14 membri.
- **16 febr.** Este acceptată (Decret C.P.U.N. nr. 124) cererea de eliberare din funcția de ministru al Apărării Naționale a generalului **Nicolae Militaru**. În postul

rămas liber este numit generalul-colonel **Victor Atanasie Stănculescu**.

- **18 febr.** În Piața Victoriei are loc o demonstrație împotriva Securității și a Puterii F.S.N.-iste. Pe pancarte se poate citi: „**Cerem desființarea Securității!**“, „**Jos comunismul!**“, „**Jos Securitatea!**“, „**Vrem dreptate, nu Securitate!**“, „**Securitatea e cu ochii pe noi!**“, „**Nu mai vrem comuniști, securiști și activiști!**“, „**Țineți minte cinci cuvinte: e la fel ca înainte!**“, „**Ultima soluție, înc-o revoluție!**“, „**Vrem listele cu informatorii Securității din întreprinderi!**“, „**Olé, olé, olé, olé, Frontul ăsta ce mai e? P.C.R.!**“, „**Azi sînt salvatori, mîine dictatori!**“. Mulțimea – pașnică și chiar într-o stare de bună dispoziție – umple Piața Victoriei. Se scandează lozinci, se formulează revendicări, se constituie o coloană de demonstranți dornică să ajungă la M.I. Un grup atacă sediul Guvernului, forțînd intrarea principală. Se declanșează violențe, se sparg geamuri, se distrug bunuri, sînt brutalizați soldații și polițiștii de pază, care nu ripostează și nici măcar nu încearcă să oprească atacul. Numeroși manifestanți, luați prin surprindere, strigă „**Fără violență!**“, iar alții aprobă acțiunile în forță. Ore întregi este posibil accesul în clădirea Guvernului a sute și sute de oameni. Și în interiorul clădirii se comit violențe: se sparg geamuri, se aruncă peste balcon cărți de propagandă comunistă, se distrug mobile și documente, se forțează birouri. Un steag roșu, comunist, găsit în incintă, fluturat de la balcon, întărit și mai mult masele de demonstranți. Sînt căutați membrii Guvernului, dar nu e găsit prezent la datorie decît viceprim-ministrul **Gelu Voican Voiculescu**. La îndemnul „**Aruncați-l din balcon!**“, venit din rîndul

demonstranților, **Gelu Voican Voiculescu** e luat pe sus și e amenințat să fie aruncat, ca pradă de război, mulțimii. Spre seară, armata restabilește ordinea, sînt reținute mai multe persoane.

- **19 febr.** Seara își fac apariția în Piața Victoriei minerii din Valea Jiului, sub pretext că vor să apere Guvernul de „**cei care nu-l lasă să lucreze**”. Întîlnirea lor cu Biroul Executiv al C.P.U.N. e transmisă în direct de TVR. Discursurile minerești sînt practic atacuri la adresa pluralismului politic. E cea de-a doua Mineriadă și nu ultima. Minerii promet că vor reveni la București ori de cîte ori va fi nevoie.

- **23 febr.** Ședința C.P.U.N. ia în discuție evenimentele din 18 februarie 1990. Vorbitorii condamnă sau se disociază de violențele comise.

MARTIE

- **3-5 mart.** Aplauze și urale din partea unei numeroase asistențe pentru coborîrea de pe soclu a statuii lui **V.I. Lenin**, care a dominat Piața Scînteii timp de trei decenii (executată de sculptorul **Boris Caragea**, a fost urcată pe soclu la 22 apr. 1960) și continua să domine Piața Presei Libere. Absența mijloacelor tehnice, nota de improvizație transformă operațiunea într-un spectacol comic.
- **11 mart.** Timișoara. În Piața Operei are loc (organizată de societățile „**Timișoara**”, „**Europa**” și de

— Ce se ascunde dincolo de evenimentele din 13, 14 și 15 iunie? —

Confederația „16 Decembrie”) o mare demonstrație, cu ecou și efecte în toată țara. Proclamația care se citește pornește de la premisa că idealurile Revoluției din dec. '89 au fost trădate și că Revoluția trebuie continuată pe cale pașnică. **Punctul 8** al Proclamației propune interzicerea prin **Legea electorală** a dreptului la candidatură, pe orice listă, pentru trei legislaturi, al foștilor activiști comuniști și al ofițerilor de Securitate. De asemenea, documentul prevede interzicerea prin **Legea electorală** a candidaturii la funcția de președinte al țării a activiștilor comuniști.

- **14 mart.** C.P.U.N. votează **Decretul-lege nr. 92** pentru alegerea Parlamentului și a Președintelui României. Alegerile prezidențiale și legislative vor avea loc la 20 mai 1990. — În aceeași ședință, C.P.U.N., dominat de partidul de guvernămînt — F.S.N. —, ia o măsură populistă: Decretul-lege nr. 95, prin care în unitățile de stat săptămîna de lucru se reduce la cinci zile.

- **16 mart.** **Confederația Națională a Sindicatelor Libere din România** dobîndește personalitate juridică și anunță un program care se pronunță pentru privatizarea treptată, în favoarea economiei de piață, a coabitării proprietății de stat, cooperatiste și particulare.

- **15-20 mart.** În județul Harghita, maghiarii aniversează Revoluția ungară de la 1848. Cu această ocazie se arborează drapelul maghiar pe instituțiile publice, pe primării, case de cultură, școli, spitale, case particulare. Se schimbă însemnele și textele incizate